

Katecheze_Církev III

V dnešní katechezi si povíme něco o společenství svatých. To můžeme vidět ve dvou základních rovinách. Za prvé je „společenství svatých“ možno chápat jako všechny lidi spojené a posvěcené skrze osobu Ježíše Krista. V tomto případě se tedy může jednat o církev bojující, očišťující i vítěznou. Mezi církev bojující počítáme nás tady na zemi. Církví očišťující se nebo trpící jsou myšleni ti, kteří již zemřeli, ale než budou moci patřit na Boha, musí se zbavit všech možných nedokonalostí a očistit se. A církví vítěznou jsou logicky nazýváni ti, kteří již mohou přebývat před Boží tváří v onom nejdůvěrnějším vztahu s naším Bohem.

Tato víra ve společenství je velmi důležitá a tvoří opět jeden ze základních kamenů, který dělá křesťanství křesťanstvím. Naše víra klade na život společenství velký důraz, protože jen mezi druhými lidmi se může člověk opravdu rozvinout a stát se tím, čím se stát má.

Svatý Pavel mluví o křesťanském společenství, tedy o církvi, jako o tělu, jehož hlavou je Kristu a všichni ostatní jsou jeho údy. Ty údy se mají doplňovat a pomáhat si, protože každý umí něco jiného.

Církev bojující

Podívejme se nejprve na církev bojující.

Jde tedy o ono viditelné společenství křesťanů, kteří žijí své každodenní životy, bojují své každodenní boje a snaží se nějakým způsobem, někdo více někdo méně, jít za Kristem. Těch způsobů, kterými lze následovat Krista je tolik, kolik je v církvi lidí, a mnohdy jsou od sebe tak vzdálené, že se až člověk ptá, jestli jde stále ještě o cestu, kterou nám ukazují evangelia.

V církvi se můžeme setkat s mnoha různými přístupy k víře: někdo se úzkostlivě drží doslovných výkladů Písma, někdo Písmo neotevře, co je rok dlouhý, jiný svou cestu k Bohu vnímá jako úplné odevzdání se Kristu a někdo si myslí, že stačí jít dvakrát ročně do kostela, někdo se drží jen tradic a uniká mu osvobozující Duch, jiný se zase nechává Duchem zavanout daleko od tradic. Každá z těchto cest, a je jich ještě mnohem více, má dva své v opozici stojící extrémy: Duch X tělo; konzervatismus X liberalismus; řád X anarchie... Každý z nás by se měl nacházet někde mezi těmito mantinely a hledat cestu, aniž by vstoupil do jednoho z těchto extrémů.

Nejlepším vzorem je pro toto hledání sám Ježíš. Stačí se zamyslet nad tím, jak se choval on, zda vstupoval nebo nevstupoval do jednoho z těch extrémů. Podívejme se třeba na učení o sobotním klidu. Někteří křesťané tvrdí, že není nutné ctít neděli, protože Ježíš židovský sabat mnohokrát sám porušil. Dokonce říkají, že Ježíš svým chováním židovský sabat a tedy křesťanskou neděli zrušil, takže není třeba ji slavít účastí na mši sv., ani není nutné dodržovat nedělní klid od práce. To už je extrémně liberální názor založený navíc na událostech vytržených z kontextu.

Ano, je pravda, že Ježíš o některých sobotách uzdravoval a je pravda, že on sám prohlásil, že sobota je pro člověka, nikoli člověk pro sobotu. Ale nikde nevyzýval lidi, aby o sobotách pracovali nebo ji nevěnovali Bohu. Jeho výroky, jimiž relativizuje sobotní klid a všemožné sobotní zákazy a příkazy měly člověka osvobodit a poukázat na fakt, že sobotu jako den pracovního klidu a odpočinku vyhlásil Bůh z lásky k člověku. Bůh ví, co jeho tvor potřebuje a chtěl mu dopřát odpočinek a čas, který má člověk věnovat ve zvýšené míře svému duchovnímu životu. Podle Božího mínění je to natolik důležité, že toto doporučení uzákonil v Desateru a přál si, aby ho člověk dodržoval. Ježíš – jak sám říká – nepřišel Zákon zrušit ale naplnit, a chce, abychom i při zachování všech možných Božích přikázání poslouchali i rozum a srdce. Abychom se nestali otroky, kteří slepě dodržují nařízení, ale ve skutečnosti vůbec netuší, proč to dělají a jaký to má smysl.

V opozici proti extrémnímu liberalismu, který odmítá dodržovat přikázání o neděli, je extrémní konzervatismus, který se může stát velmi snadno nelidským. Slyšela jsem, jak jednu neděli manželka poprosila manžela, jestli by jí nejel nakoupit nějaké základní potraviny, aby mohla uvařit oběd. Vždycky chodila nakupovat v sobotu, ale tentokrát jí to výjimečně nevyšlo, a tak poprosila o pomoc. Ale manžel to odmítl s vysvětlením, že je neděle a on nebude podporovat nedělní prodej v supermarketech.

Kdyby to po něm chtěla každou neděli, pak by její přání možná nebylo správné, ale Ježíš nám svým příkladem ukazuje, že neděle je pro člověka a ne člověk pro neděli. Ježíš evidentně drtivou

většinu sobot dodržoval, a ctil přesně podle Zákona, ale když bylo potřeba projevit lásku k bližnímu, dokázal se od soboty osvobodit a druhému posloužit. Ježíš prostě nežil ani v jednom ze zmiňovaných extrémů.

I svatý Pavel řeší tuhle otázku – tedy do jaké míry máme dodržovat přikázání a do jaké míry máme svobodu. Slyšeli jsme to v prvním čtení o mase obětované modlám. Svatý Pavel ví, že maso obětované pohanským bohům není nijak závadné a křesťané ho klidně mohou sníst, protože mají svobodu. Na druhou stranu ale upozorňuje na to, aby to nedělali, protože tak mohou jít špatným příkladem těm křesťanům, kteří v pojídání tohoto obětovaného masa vidí hřích. Vyplývá z toho tedy, že máme dodržovat přikázání, ale zachovávat si při tom svobodu ducha. Máme dodržovat přikázání a jít tak příkladem druhým.

Církev trpící

Přejděme ale k církvi trpící neboli očišťující se. Sem patří duše těch, kteří sice budou jednoho dne u Boha, ale musí se pro toto setkání úplně očistit nejen od svých hříchů ale i nedokonalostí. Jsou to duše trpící v očistci. Víra, že můžeme těmto zemřelým lidem pomoci svou modlitbou, je velmi stará a objevuje se už ve Starém zákoně – ve Druhé knize makabejské, kde Juda Makabejský prosí za padlé vojáky, kteří zhřešili proti Hospodinu, aby jim Bůh odpustil.

Je to tedy důkaz o tom, že mezi námi živými a těmi, kteří zemřeli, existuje pouto, stále jsme všichni spojeni právě ve společenství svatých.

Je to krásné společenství lásky, představíme-li si, že se nyní můžeme přimlouvat za ty, kteří trpí v očistci a až oni budou vysvobozeni a přijdou do nebe, budou se zase oni přimlouvat za nás.

Církev vítězná

Poslední skupinou, která spadá do společenství svatých, jsou ti, kteří jsou už před Boží tváří v nebi. Nejde jen o kanonizované svaté nebo blahoslavené. Někteří lidé vyčítají církvi, že rozhoduje prohlášením za svatého o tom, kdo bude v nebi a kdo ne. To je samozřejmě nesmysl. Ti, kteří projdou očištěním, mohou zůstat v Boží důvěrné blízkosti, protože – jak se píše ve Zjevení sv. Jana – vyprali už svůj šat v Beránkově krvi. Není proto vůbec podstatné, zda církev někoho kanonizuje či nikoli. Věříme, že v nebi je mnohem více lidí, než jsou ti, které církev prohlásila za svaté.

Ovšem ti, kteří za svaté byli oficiálně prohlášeni, mají být pro bojující církve vzorem, mají nás na něco upozornit, v něčem podpořit. Každý světec je jiný a ukazuje trochu jinou cestu, ale vždycky je to cesta za Kristem.

Protože i s těmito oslavenými dušemi tvoříme společenství svatých, můžeme se k nim obracet s žádostmi o pomoc, o modlitbu, přimluvu. Nesmíme ale nikdy zapomínat na to, že tihle naši různí svatí patronové a ochránci nikdy nejednají sami ze sebe. My je poprosíme o pomoc, a oni tuhle naši prosbu, protože jsou těsně spojeni s Kristem, mohou snadno předložit Bohu. A Bůh je nakonec vždycky ten, který jedná. Každá naše modlitba, i když je třeba adresována Panně Marii nebo jakémukoli jinému svatému, je předložena před Boha.

Někdy je nám katolíkům vytýkáno, že svaté zbožšťujeme, že je stavíme na roveň Bohu, že jsme skoro navázali na stará pohanská náboženství, v nichž se uctívalo velké množství bohů.

To samozřejmě není pravda. Svatí v nebi jsou naši přátelé, které prosíme o modlitbu. Vždyť o modlitbu prosíme i ty, kteří žijí vedle nás, naše známé, naše příbuzné. A neznamená to, že bychom je zbožšťovali. A že jsou ti první mrtví? Smrt těla přece pro společenství svatých – tedy těch, kteří žijí v církvi, nemůže být překážkou. Spíše je to určitá výhoda, neboť svatí v nebi jsou Bohu mnohem blíže než ti, kteří o nebe zatím jen svádí bitvu.

Samozřejmě že může existovat i nezdravá úcta ke svatým. Opět narážíme na ony dva extrémy. Někdo může úctu ke svatým úplně ztratit a odmítat a někdo skutečně může vztah k některým svatým prožívat tak silně, že jeho úcta zastírá důležitost samotného Boha.

Úcta ke svatým je podobná našemu vztahu k obrazům. Jak světci, tak obrazy je znázorňující nám mají pomáhat ve víře a v lásce k Bohu. Nikdy nesmíme ulpět na prostředku, ale máme stále směřovat k cíli. Dokud nám tedy svatí pomáhají v touze po Bohu, dokud nás v ní povzbuzují a inspirují, je to v pořádku. Ulpíme-li ale na některém ze světců, aniž bychom pokračovali dál, pak je třeba svůj vztah přehodnotit a obrátit se přímo k Ježíši.